matyáš richter
ATC
2022

ROZMEZÍ

Řešené území se nachází přímo na pomezí tří Pražských historických čtvrtí - Vršovic, Nuslí a Michle. Díky této své periferní poloze se tu vždy manifestovaly funkce pro město spíše obslužné - pole, cesty, železnice a posléze výrobny, sklady a dílny. I dnes, když se městská tkáň nachází všude kolem, se tato lokalita vidině mětskosti urputně brání. Díky probíhajícícmu zahušťování tomu tak ale nebude na věky, v metropolitním plánu, jsou její části určené, jako rozvojová území, opodál vznikající linka metra D zvýší ceny pozemků a tím i tlak na rozvoj zástavby. Změna se blíží.

Naším úkolem je zjistit, jak tuto změnu iniciovat přirozeně a nenuceně, tak, aby se zachoval a třeba i posílily rozličné charaktery této lokality. Řvoucí dynamika projíždějících vlaků na straně jedné a a klidná poetika zákrutů potoka Botiče hučícího v dnes již betonových lučinách. Území řešené v této práci se nachází v místě, kde se všechny tyto fenomény stýkají, je tedy jakousi spojnicí která musí inicovat plynulý přechod mezi polariatmi jejího okolí.

Obsah

Analýza..... 03
Historie..... 05
Fotografie..... 07
Hmoty..... 09
Veř. prostranství..... 10
Prostředí, funkce..... 11
Obraz města..... 13
Návrh..... 15
Vývoj návrhu..... 17
Inspirace..... 18
Situace..... 19
Kompozice..... 21
Hlavní mapa..... 27
29
Uliční profily..... 37

Analýza

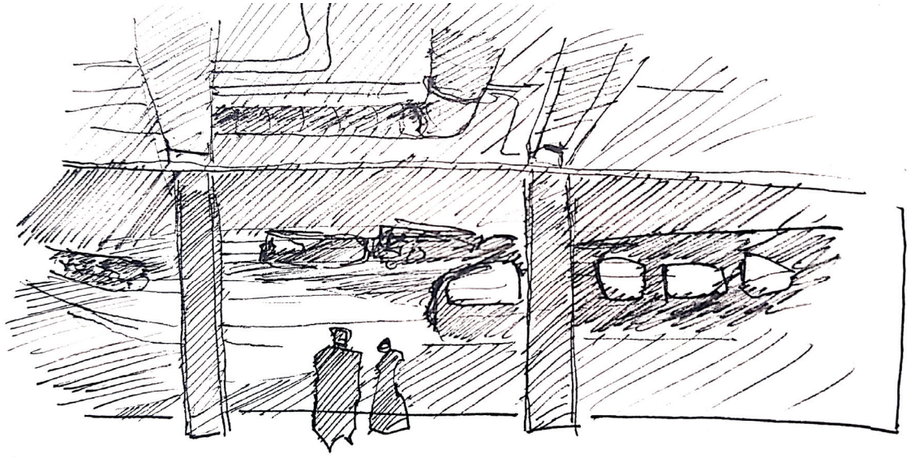

I am a passenger, and I ride and I ride

Historie

Osada Vršovice byla založena již v raném středověku. Rozkládala se převážně u paty jižních svahů vinohradského kopce. V údolí byl její ůst omezen tokem říčky Botiče. Jižně proti proudu se nachází řešené území. To bylo po dlouhá léta využíváno pro hospodářské účely, zejména díky své údolní poloze

Velké změny přicházejí až kolem roku 1870, kdy zde vzniká železniční trať. O deset let později je pak dokonccěna i stavba nádraží Vršovice. Trať růst zástavby mírně zbrzdí a přestože plány na její vznik jsou provedeny již koncem 19. století, domy zde rostou až koncem prvního desetiletí 20. století.

V průběhu 20. století zde růst zástavby naráží na další problém v podobě nezpevněných břehů potoka Botiče, jehož niva svým způsobem vytyčila stávající tvar řešeného území. V jižní části se počítá s plynulým pokračováním blokové zástavby a to dokonce do té míry, že některé bloky zůstávají zpola rozestavěné.

Teprve v prvních desetiletích druhé poloviny 20. století se zástavba začíná objevovat i na druhém břehu Botiče. Díky přítomnosti dráhy a relativní odlehlosti lokality (a nevhodnosti pro možnost masové výstavby domů s obytnou funkcí) zde vzniká nesourodá rostlá směs továrních hal, dílen a skladů. S vyjímkou realizace menších projaktů tento charakter v lokalitě zůstal.

1842

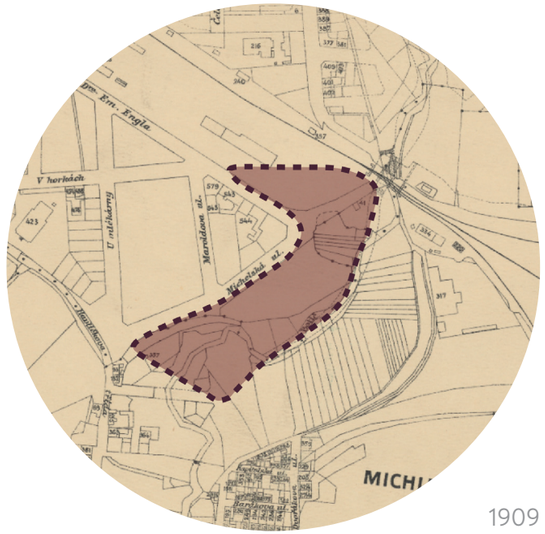

1909

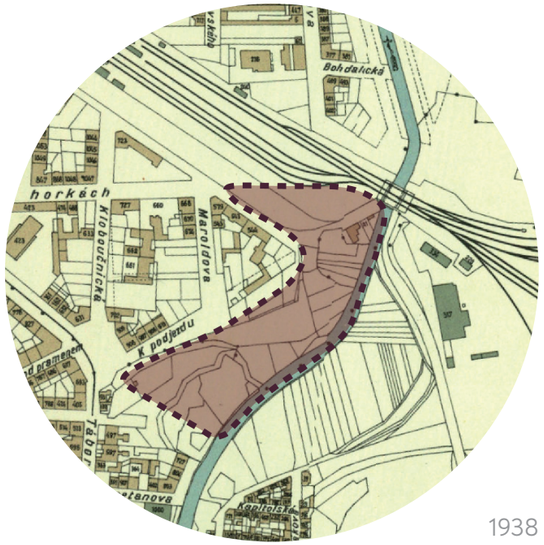

1938

1966

Fotografie - historie - soucasnost

pohled od nádraží

typická zástavba

zákruty Botiče

železnice

okolí železniční dráhy

bývalá továrna

křížení železnice a potoka

chybějící zástavba

Hmoty stávající zástavby

Zástavby na opačných březích Botiče mají dramticky odlišný charakter. Na západní straně směrem k Nuslím se nachází kompaktní hustá zástavba blokového charakteru, kde se podlažnost pohybuje kolem 5 - 7 podlaží. Vyjímkou je jen cíp této zástavby v podobě bývalé továrny - zde je zástavba mnohem nižší.

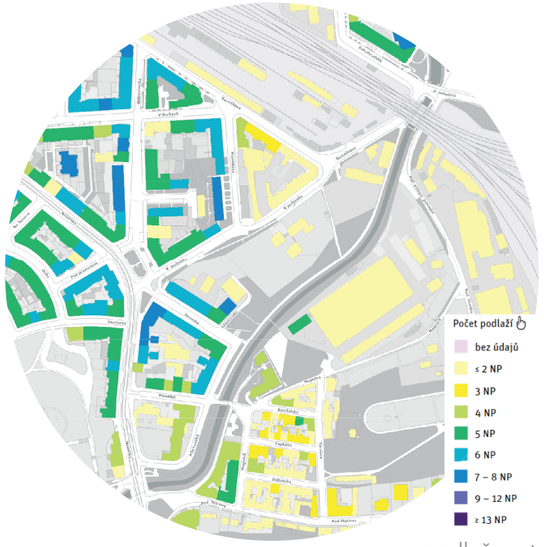

podlažnost

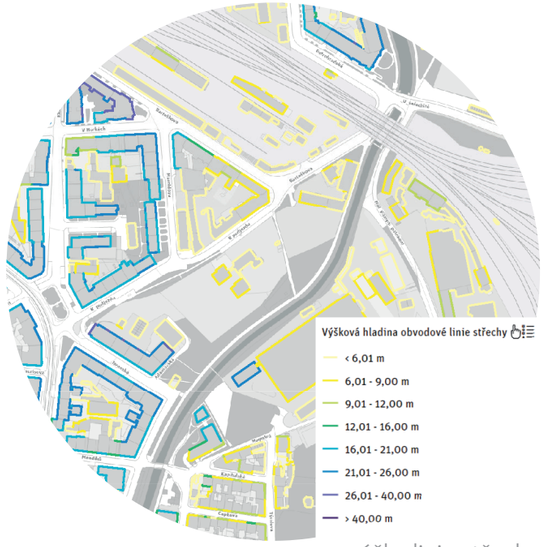

výška linie střechy

Verejné prostranství

Veřejná prostranství mají v lokalitě víceméně monotónní charakter liniových prostor. Několika málo přítomným náměstím chybí pobytová hodnota. Největší kvalitou je zde okolí Botiče, které je však zpusté, neupravované a může působit až nebezpečně.

V území fungují dvě základní bariéry - železniční dráha a tok Botiče. Kolem Botiče se pak nacházejí rozměrné, uzavřené areály, které významně přispívají k neprůchodnosti území.

veřejná prostranství

přístupnost

Prostředí, funkce

Z hlediska hluku je největším problémem zcela pochopitelně železniční trať. Dalším, méně významným místem, kde se tvoří hluk je pak ulice V Horkách, kudy míří doprava z Vršovic na městský okruh. Ve zbytku území je díky nepřítomnosti dopravního propojení hluková zátěž malá.

Záplavové území Botiče se nachází pouze v části kolem mostu, kde tomu napomáhá snížená úroveň přilehlé silnice. Ani při stoleté vodě by se však Botič neměl za svého koryta vylít.

V územním plánu má území přiřazené rozličné funkce. Kromě převážně obytné zástavby se zde nachází rovněž území vyhrazené pro veřejnou vybavenost, konkrétně školku.

Terén se přirozeně svažuje směrem k toku Botiče. Zároveň směrem na jih poměrně výrazně stoupá. Významnou terénní změnou je pak násyp železniční trati. Širšímu okolí dominují vrchy Bohdalce, Tyršova vrchu a Pankráce.

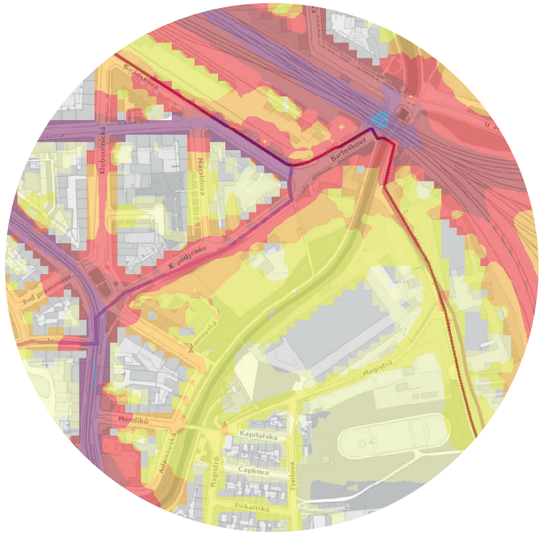

hluková mapa

záplavové oblasti

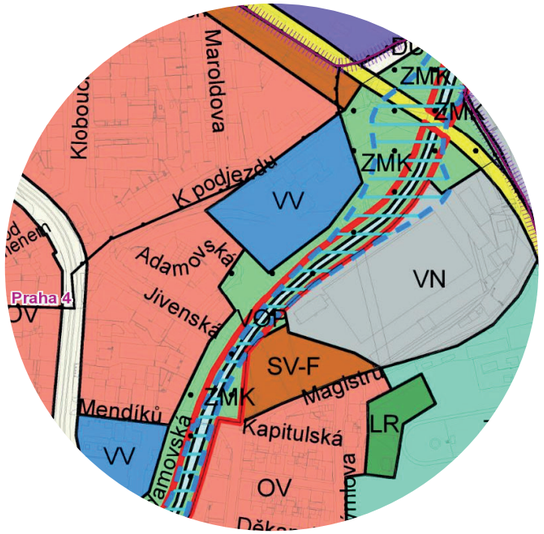

využití území

terén

Obraz mesta

struny

Struny jsou dle Jana Gehla zásadní městké koridory, které na sebe vážou rozličné funkce. a charaktery. Zásadní strunou procházející územím je struna sportovní, která na sebe na území vršovic váže důležité sportovní funkce a propojuje je skrze cyklostezku podél Botiče s Tyršovým vrchem.

Dalšími strunami v území je struna rekreační vedoucí skrze ulici Bartoškovu a struna školní.

hrany

charaktery zástavby

Návrh

he looks through his window, what does he see?
he sees the silent hollow sky, over the city's ripped backsides

Vývoj návrhu

Základní premisou bylo vytvořit prostředí, které bude v době současných a budoucích krizí schopné odolat nenadálým změnám a přitom si zachovat svou integritu a charakter. - tedy prostředí **rezilentní**. Podstatou bylo tedy hledání cest, jak této odolnosti dosáhnout. Jedním z východisek byla dobrá propojenost s okolním prostředím a systém veřejných prostranství různých měřítek a charakterů, tedy rozmanitost. V duchu těchto principů se nesou první návrhy.

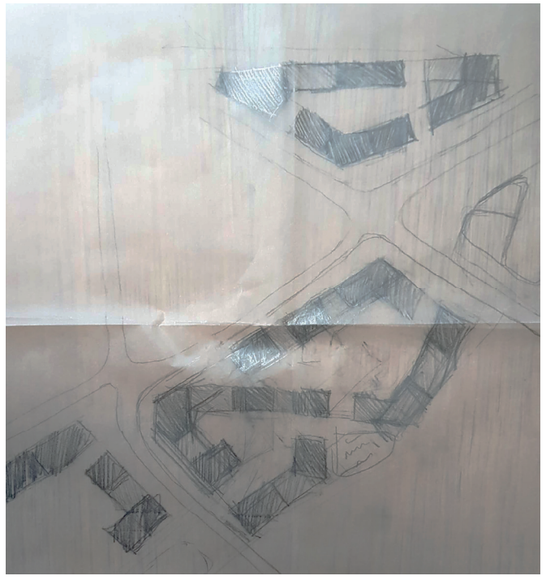

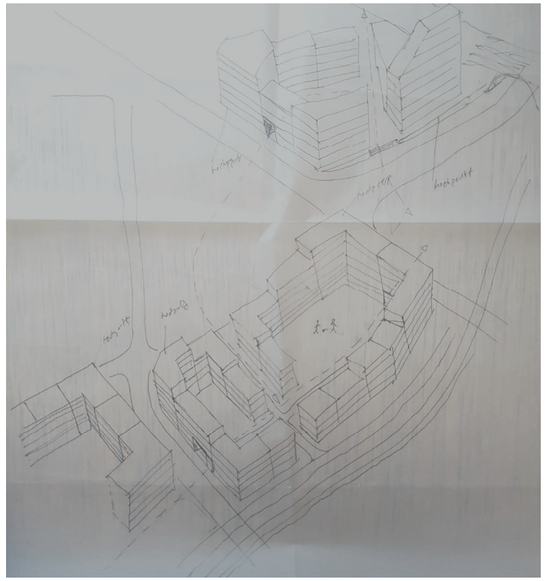

Inspirace

Inspirací pro formování zástavby se stala primárně práce dánského urbanisty Jana Gehla. Systémy otevřených bloků s polousoukromými dvory a míchání funkcí v rámci vertikálního rozvržení staveb.
Z hledika přechodů různých měřítek zástavby byl zase předobrazem projekt Rainhart Reiniera ve městě Puchenau, kde se ukázkově projevuje plynulý přechod z prostředí mstkého charakteru na prostředí intimnější

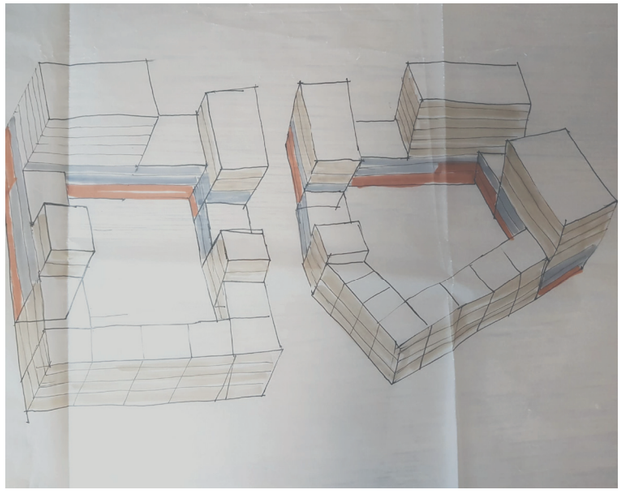

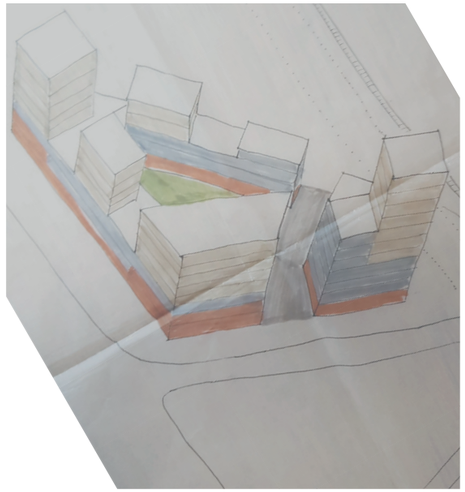

Situace

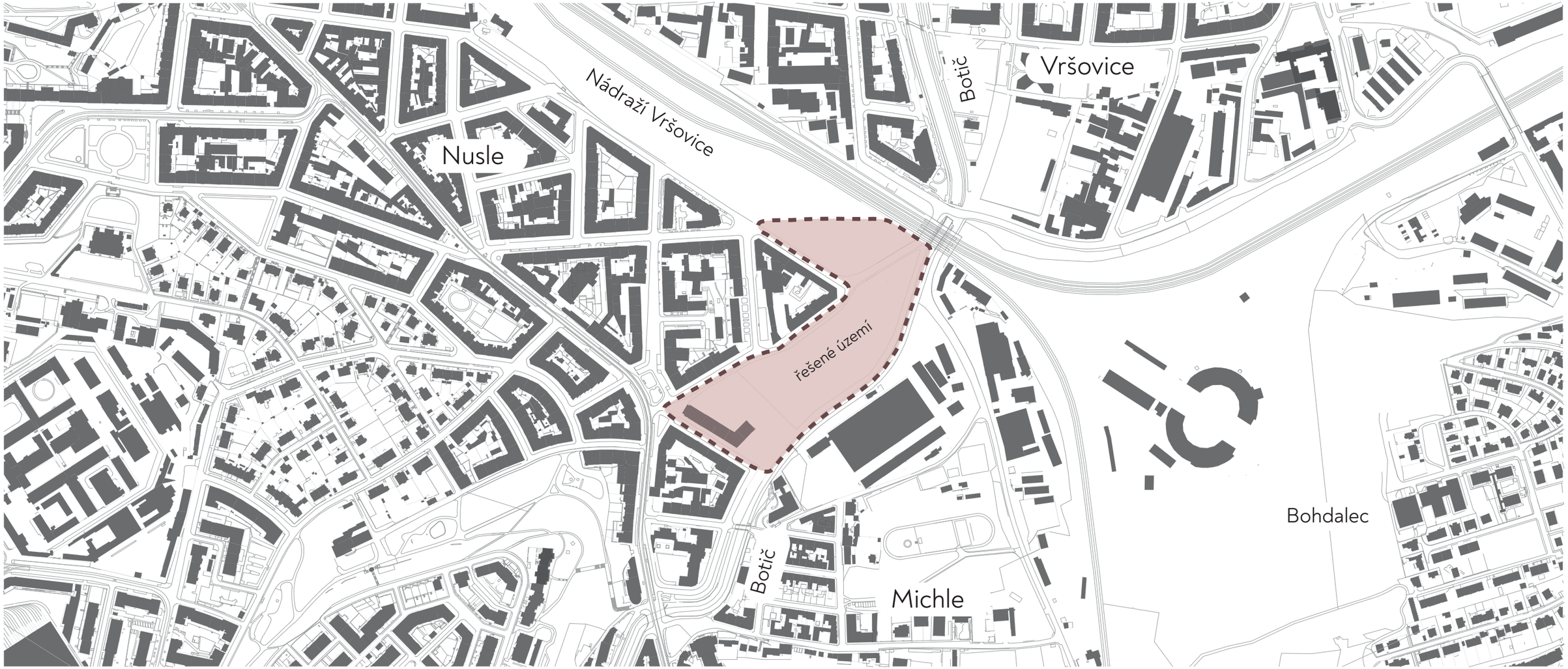
Nádraží Vršovice
Nusle
Botič
Vršovice
řešené území
Botič
Michle
Bohdalec

Kompozice

Území je z velké části vytyčeno korytem Botiče, které tvoří celou jeho jihovýchodní hranici. Na severu pak přiléhá k dráze a sledujíc prodlouženou stopu ulice V Horkách se stáčí směrem ke staré továrně. Její stopu sleduje podél ulic Bartoškova a K Podjezdu, kde jí směrem k jihu vystřídá kompaktní bytová zástavba. Jižní část je tvořena nedokončeným blokem domů.

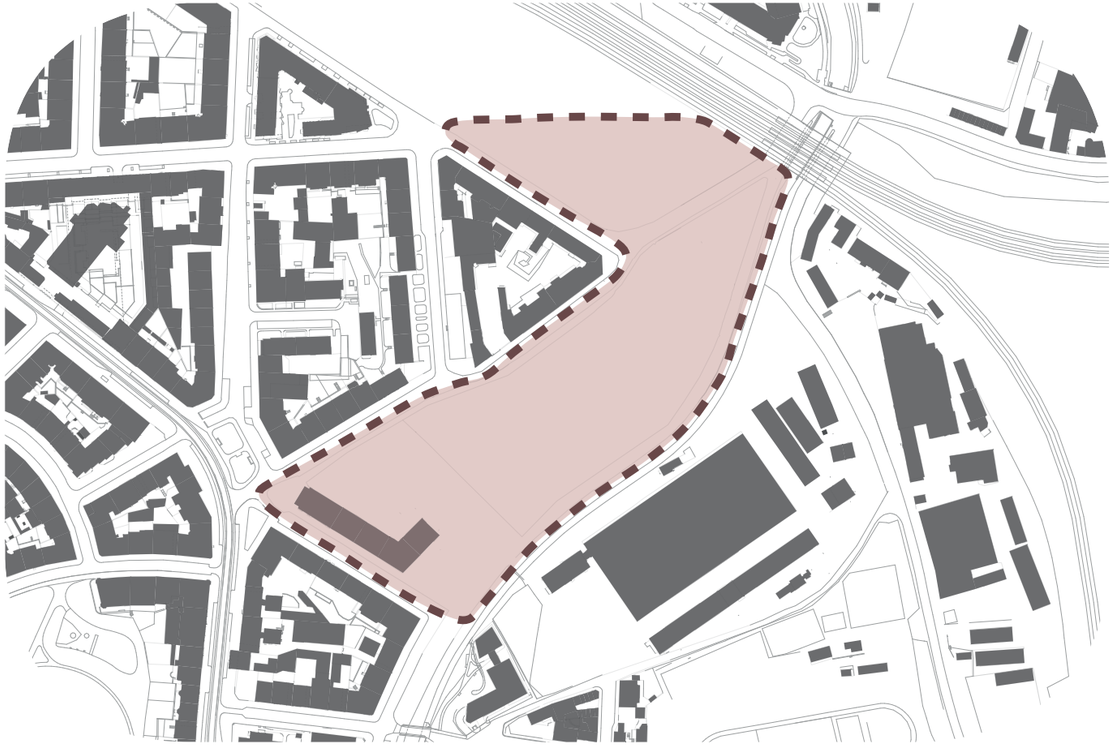

Propojení

Prvním úkolem směrem ke zvýšení rezilience území, je iniciovat propojení mezi jednotlivými lokalitami. Řešené území má být spojnicí různých charakterů prostředí a jako takové musí nabízet dobrou prostupnost. Nové propojení s východním břehem Botiče navrhujeme jednak protažením ulice Bartoškovy a vytvořením ulcie nové vedoucí od křižovatky ulic K Podjezdu a Maroldovy. Zároveň je důležité vytvořit podélné sekundární propojení podél potoka.
V oblasti dráhy chceme vytvořit propojení dvou významných cyklistických tras - trasy podél Botiče a v současnosti plánované drážní promenády. Tu v oblasti vedeme pod mostem a po druhé straně železnice až k Nádraží Vršovice

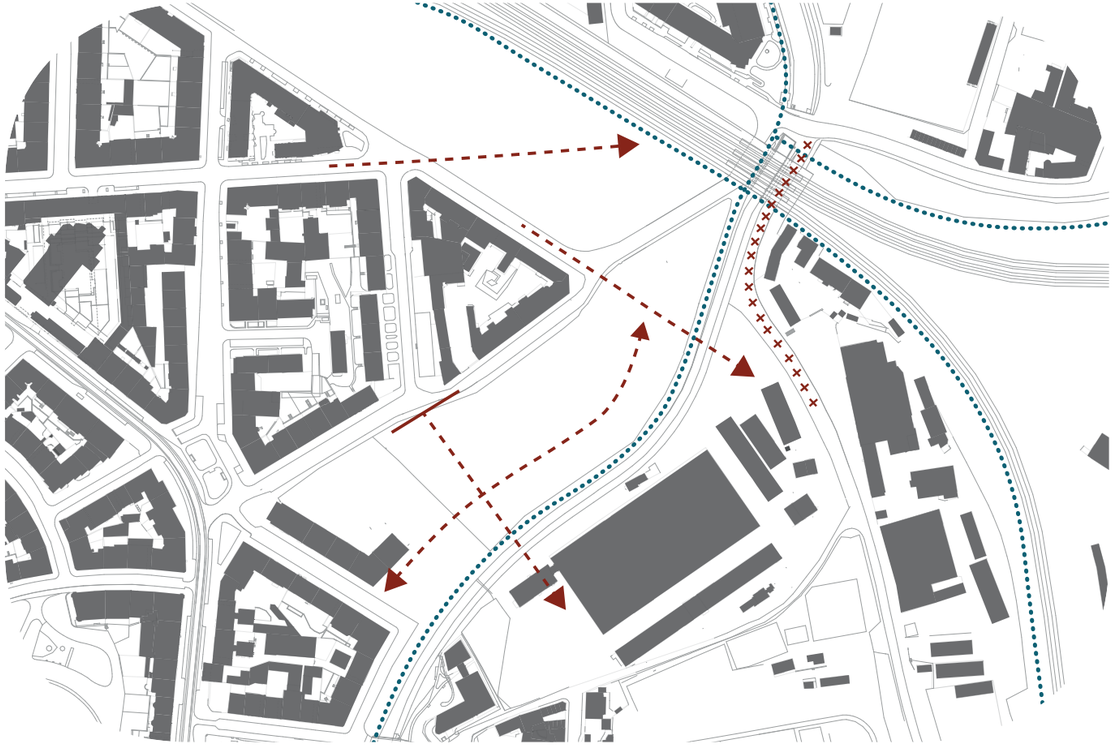

Systém verejných prostranství

Základem rezilientního prostředí je kvalitní a dobře propojený systém veřejných prostor různých měřítek a charakterů. Projekt navazuje na síť stávajících významných veřejných prostranství a doplňuje je tam, kde chybí. Zejména se tím myslí vytvoření významného náměstí v bloku u mostu, kde se setkávají různé druhy dopravy a různé charaktery prostředí. Na něj se pak napojuje síť menších poloveřejných prostor uvnitř obytných bloků, které zpátky navazují na dětské hřiště v nitru zástavby. Všechna prostranství josu pevně provázaná se strunami jimž náleží.

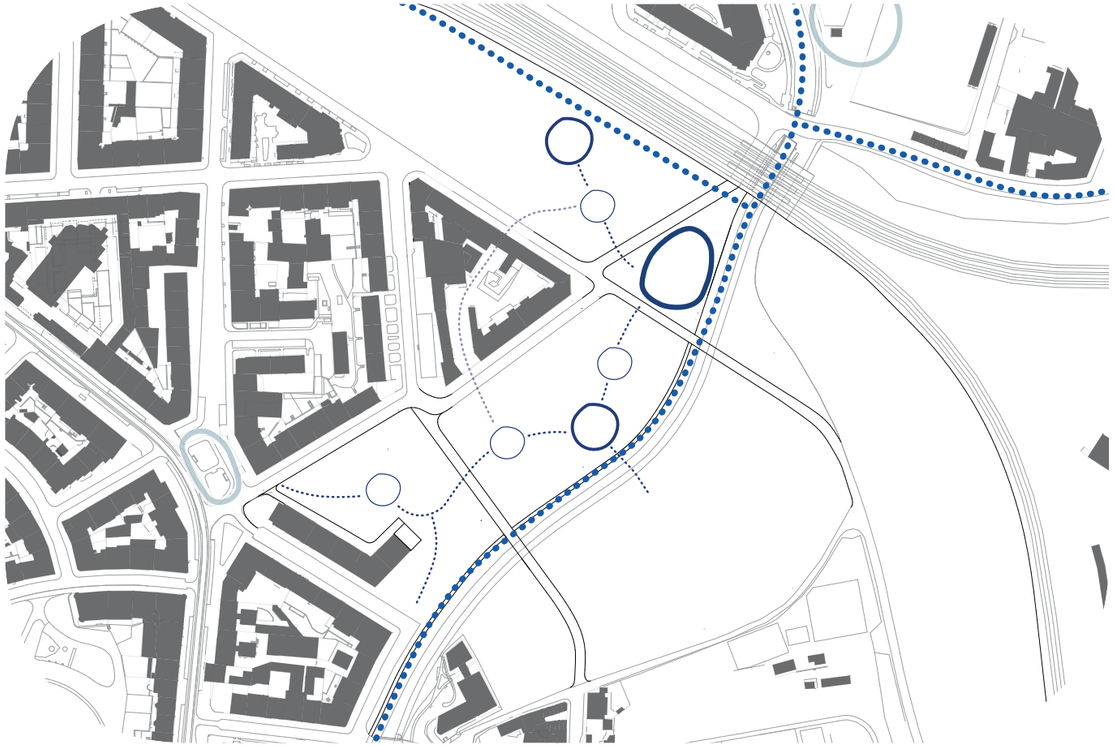

Gradient

Řešené území funguje jako rozhraní odlišných charakterů prostředí. Aby se mohl uskutečnit plynulý přechod mezi těmito charktery, musí se v rámci lokality prolínat a projeovovat odstupňovaně. Nejlepší vizualizací jsou jakési izochrony. Na západní straně městskost, dynamika, a formální prostředí, na straně druhé intimita, příroda a stabilita. Dialog mezi těmito póly probíhá v rámci území.

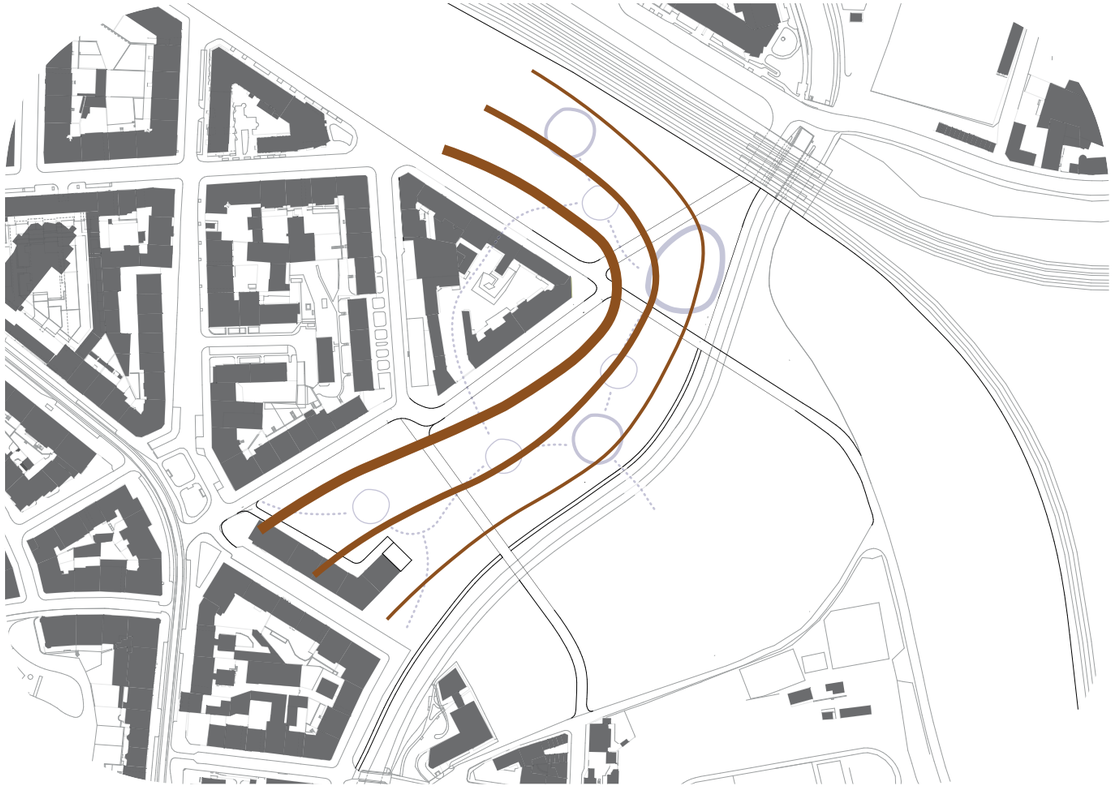

Významná nároží a výhledy

Další klíčovou vlastností rezilientní prostředí je vztah k místu a dobrá čitelnost. Obě tyto vlastnosti napomáha porstředí vytvořit pomocí lokálních akcentů, které utvářejí hierarchii a pomáhají v orientaci. Důležité jsou také průhledy na významné orientační body či horizonty. V tomto případě je to zejména vrch Bohdalce, Pankrác a žižkovská věž na opačné straně kopce.

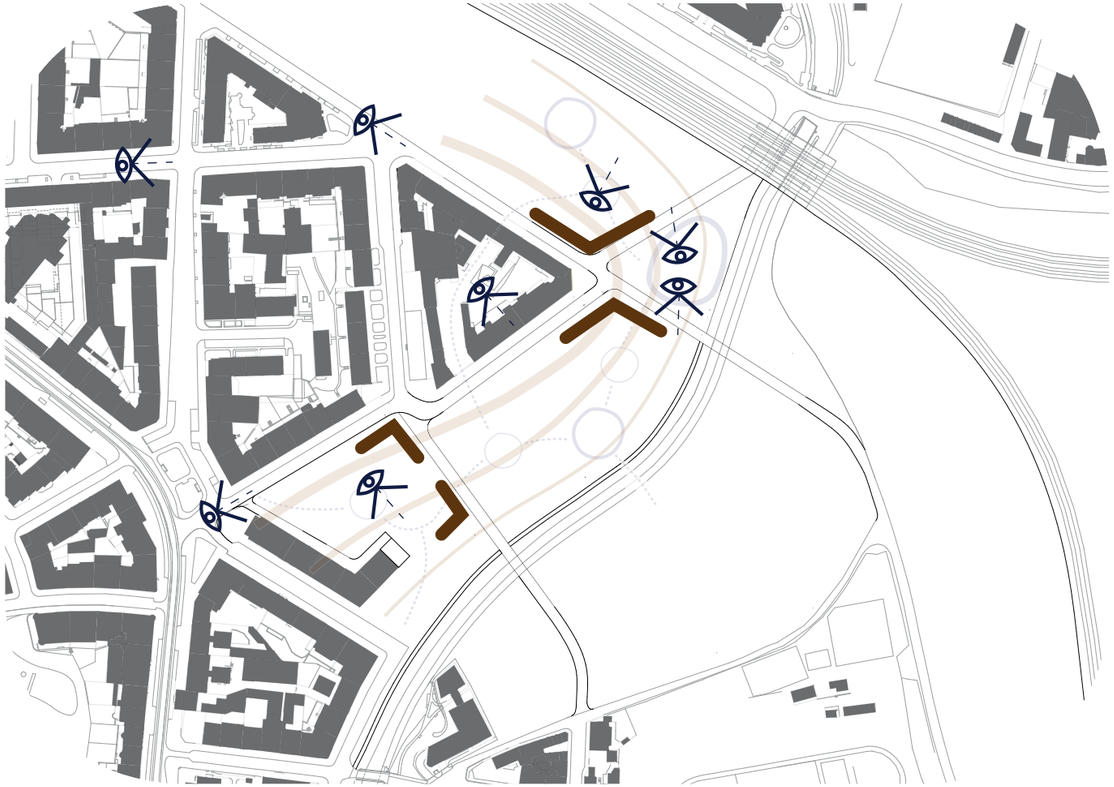

Výsledné hmoty

Výslednou formou jsou čtyři bloky domů, které svým tvarem vymezují veřejná prostranství rozličných charakterů a stupňů veřejnosti.

Hlavní mapa

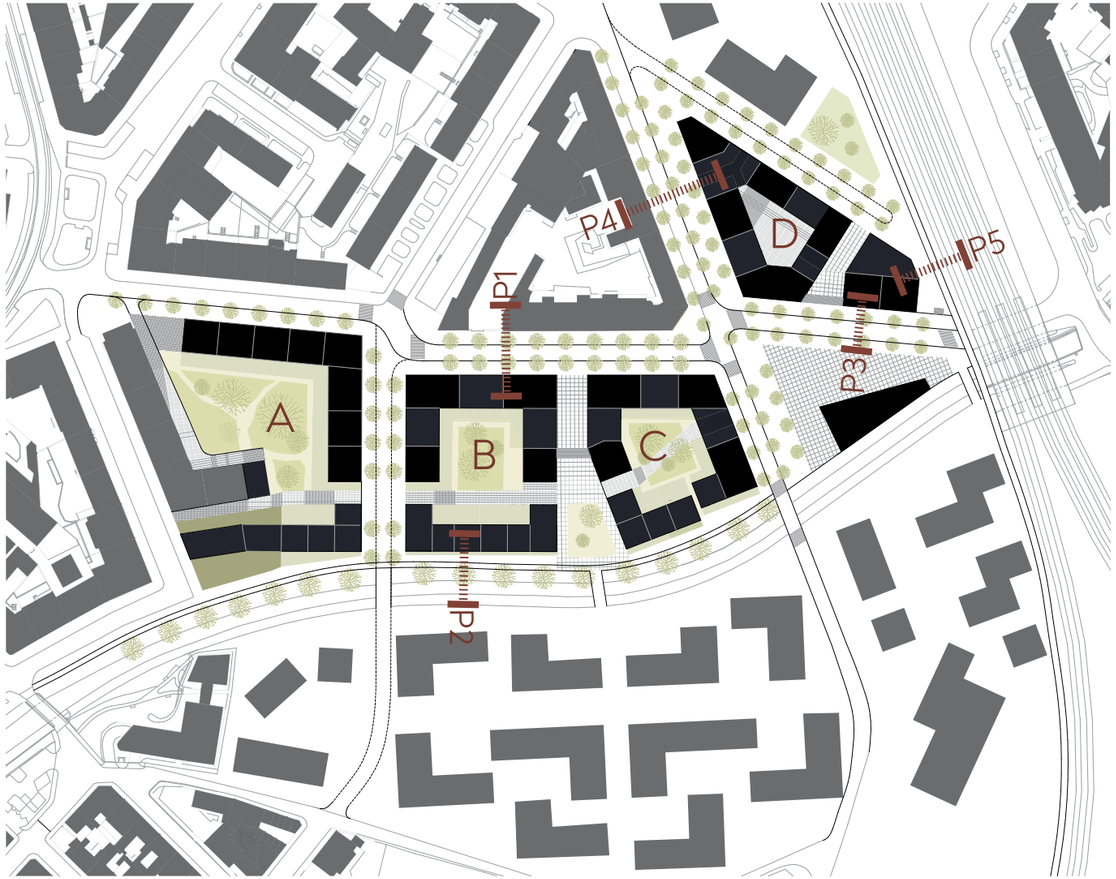

Axonometrie

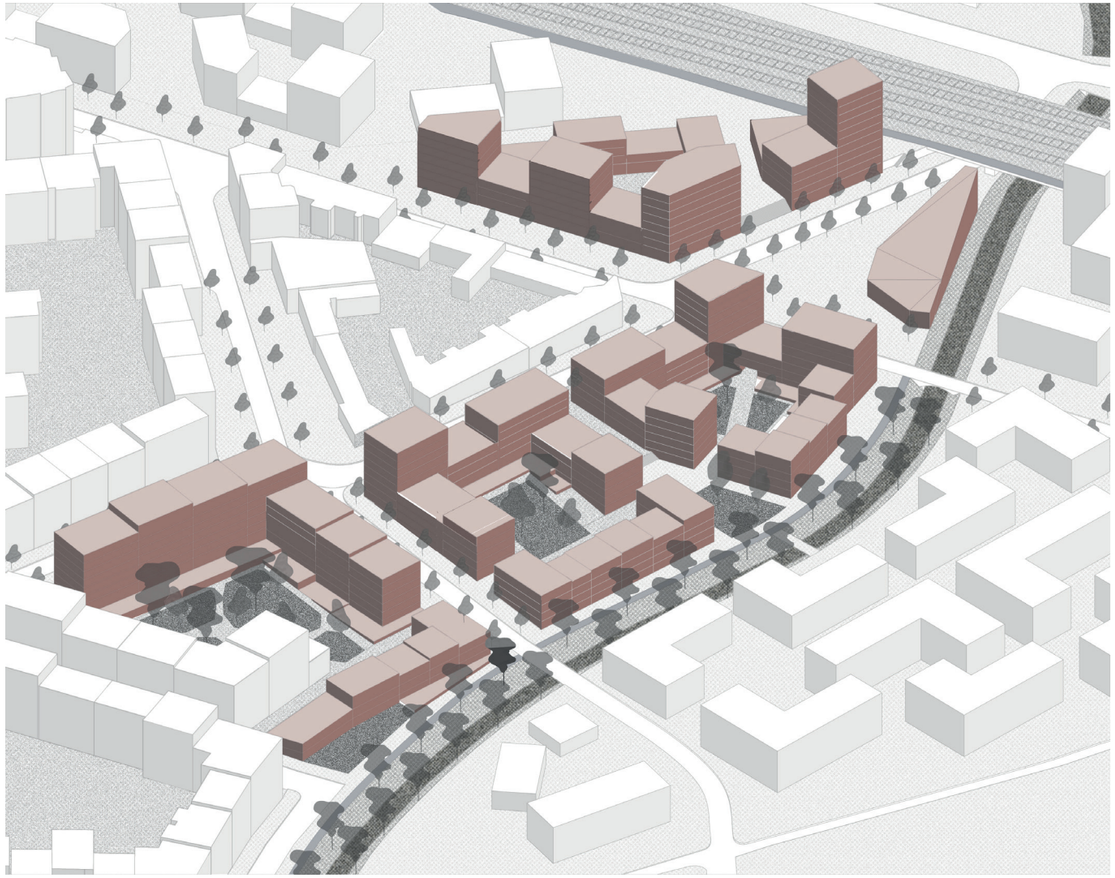

Blok A

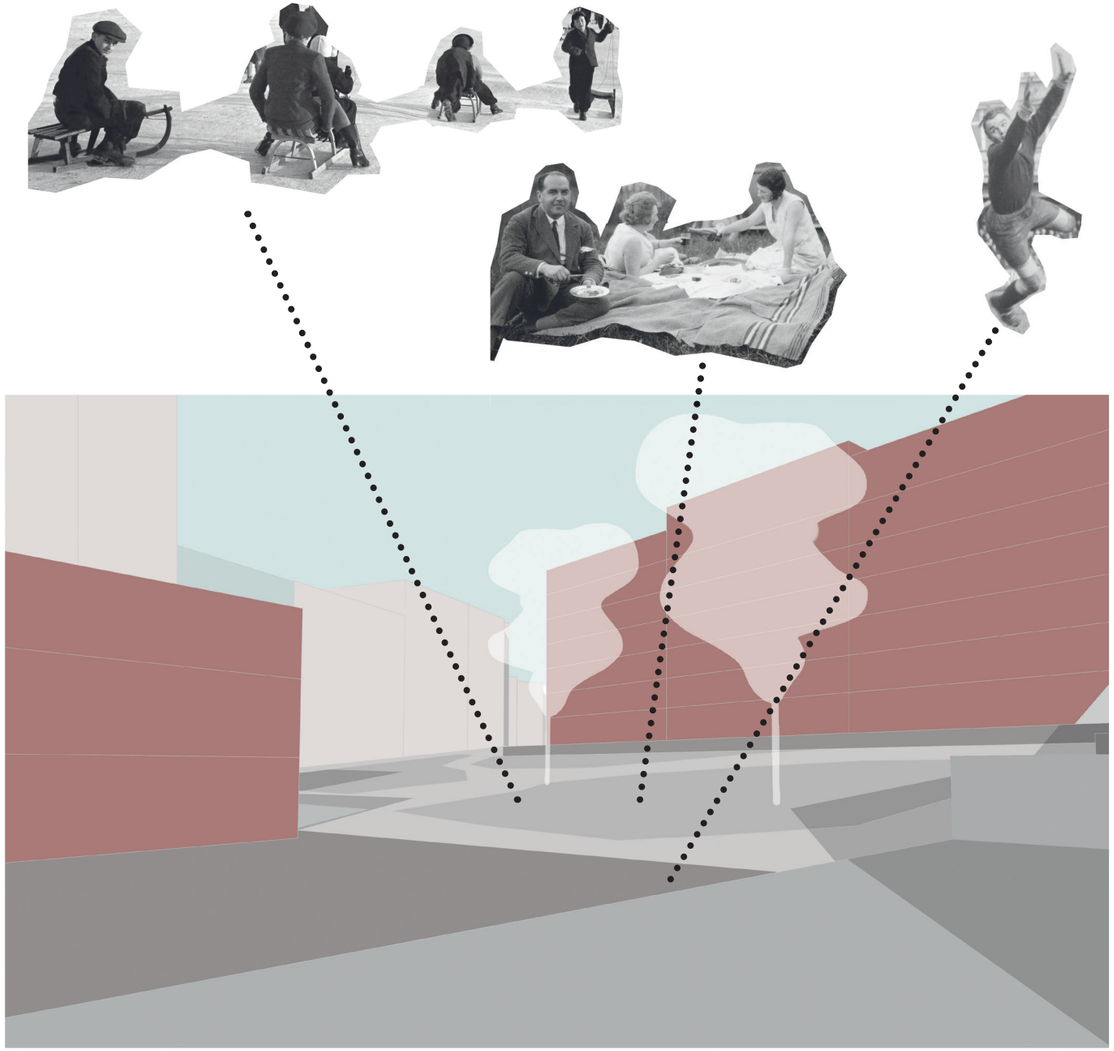

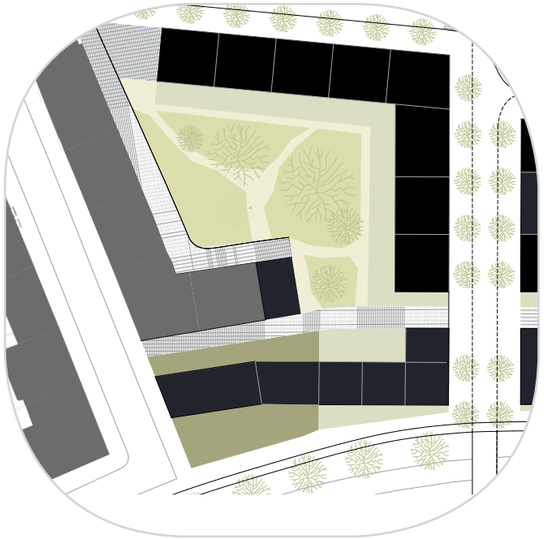

Funkční složení:
4158m² komerce/administrativa
8330m² bydlení
320m² společenské prostory
1530m² školka

Charakter:
Neformální, průchozí, poloveřejné, dominantní zeleň, relaxace, dětská hra, větší komunitní i nekomunitní akce

Podzemní parkování:
cca 151 míst

složení parteru

- komerce - větší jednotky
- komerce - menší jednotky, "smyslový parter"
- bydlení
- společenské prostory
- veřejná vybavenost
- kanceláře

výška zástavby

- 8-12
- 6-8
- 4-6
- 2-4

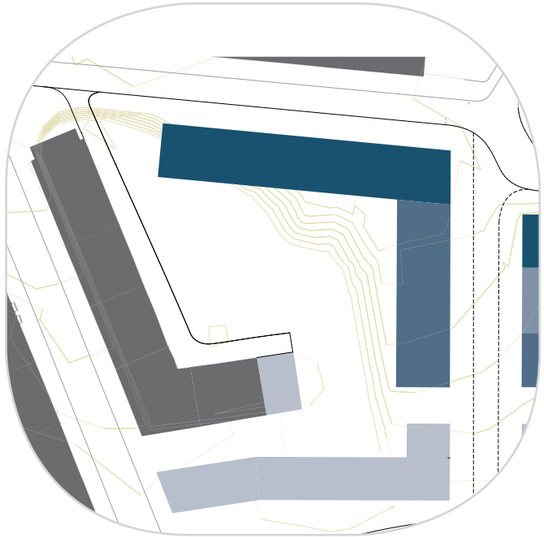

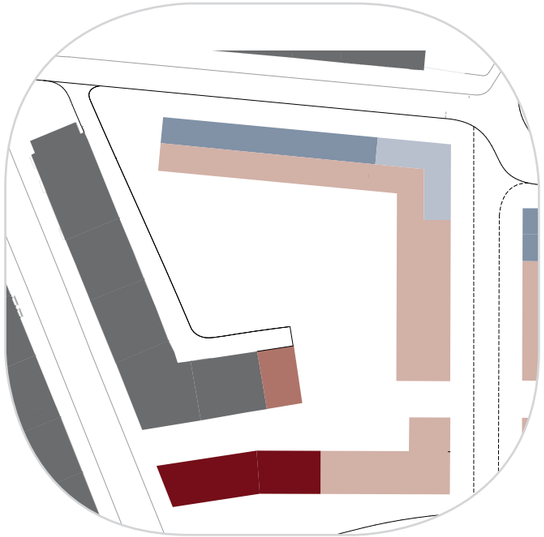

Blok B

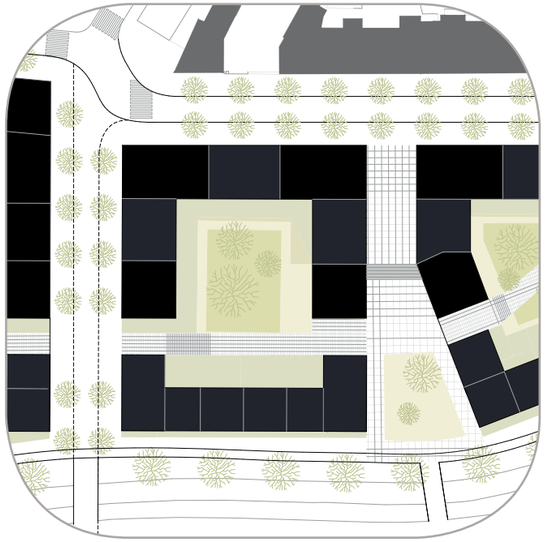

Funkční složení:
4200m² komerce/administrativa
4060m² bydlení
240m² společenské prostory

Charakter prostoru:
Intimní, neformální, uravřený, poloveřejný, neprůchozí, relaxace, komunitní akce, komunitní zahrada

Podzemní parkování:
cca 133 míst

složení parteru

- komerce - větší jednotky
- komerce - menší jednotky, "smyslový parter"
- bydlení
- společenské prostory
- veřejná vybavenost
- kanceláře

výška zástavby

- 8-12
- 6-8
- 4-6
- 2-4

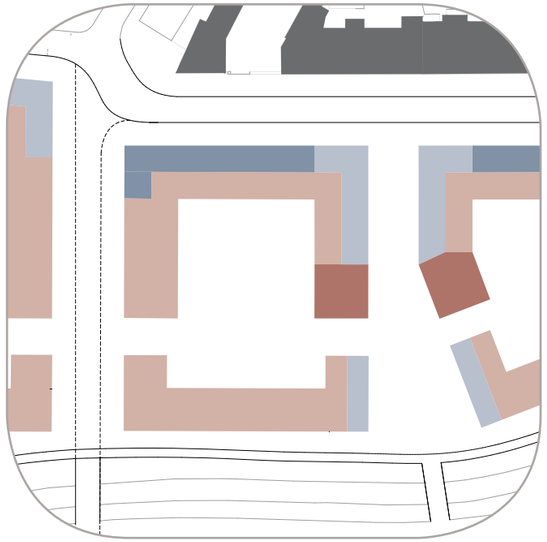

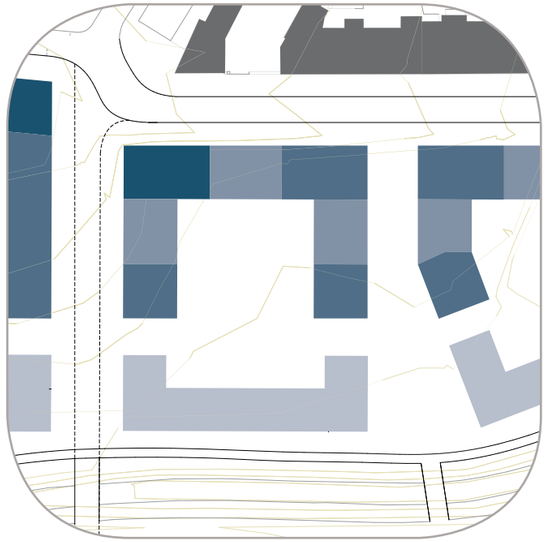

Blok C

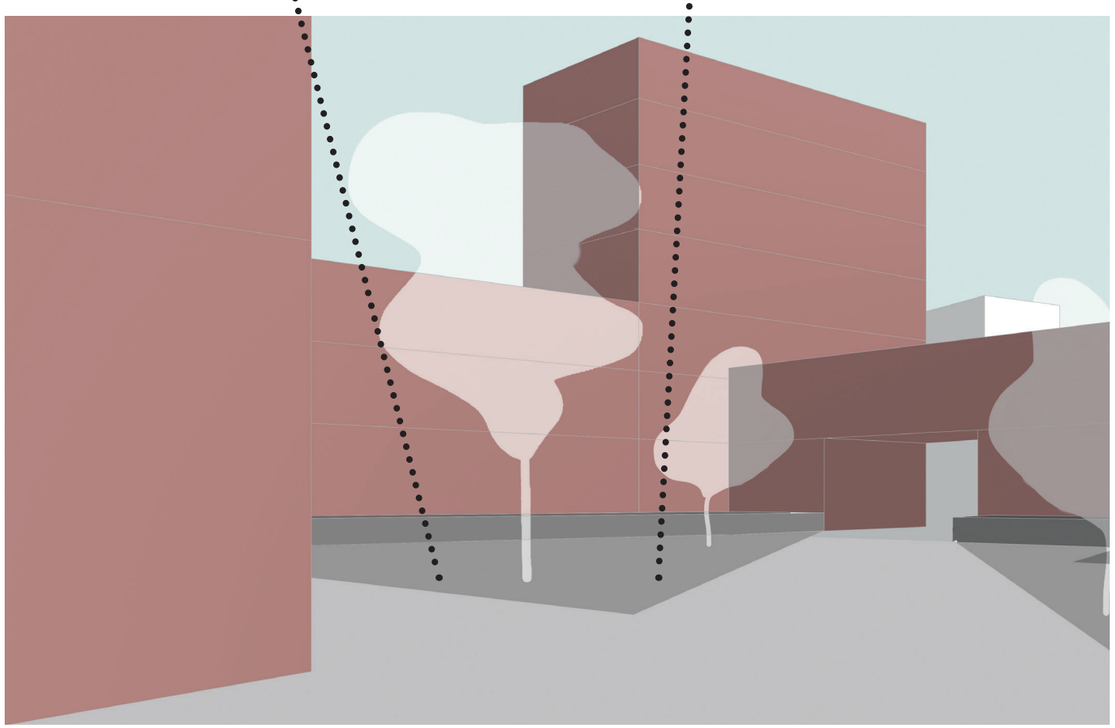

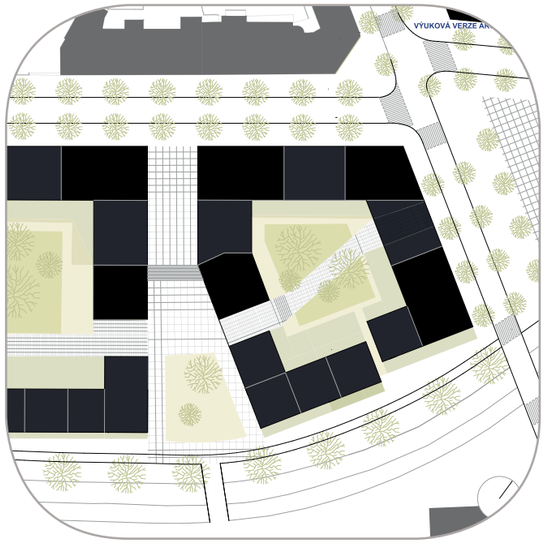

Funkční složení:
4146m² komerce/administrativa
5887m² bydlení
240m² společenské prostory

Charakter prostoru:
Neformální, průchozí, polosoukromý, plocha pro hru, setkávání, komunitní akce, menší komunitní hospodaření

Podzemní parkování:
cca 128 míst

složení parteru

- komerce - větší jednotky
- komerce - menší jednotky, "smyslový parter"
- bydlení
- společenské prostory
- veřejná vybavenost
- kanceláře

výška zástavby

- 8-12
- 6-8
- 4-6
- 2-4

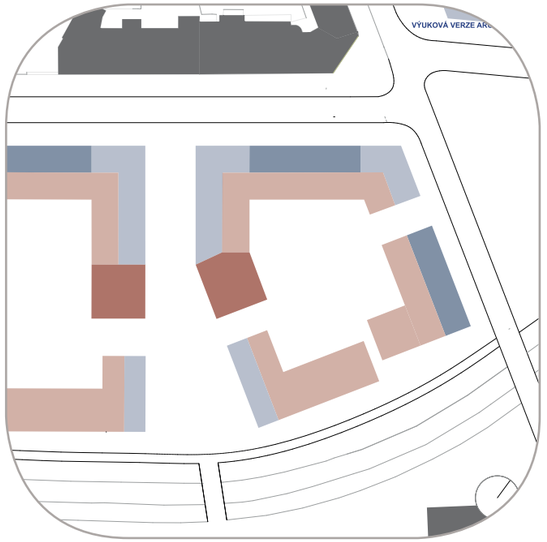

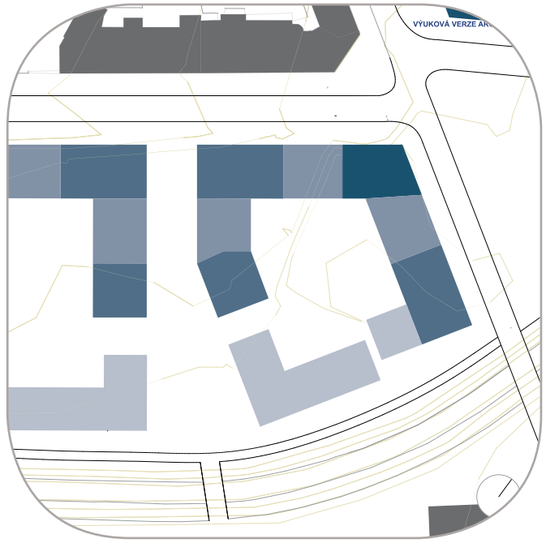

Blok D

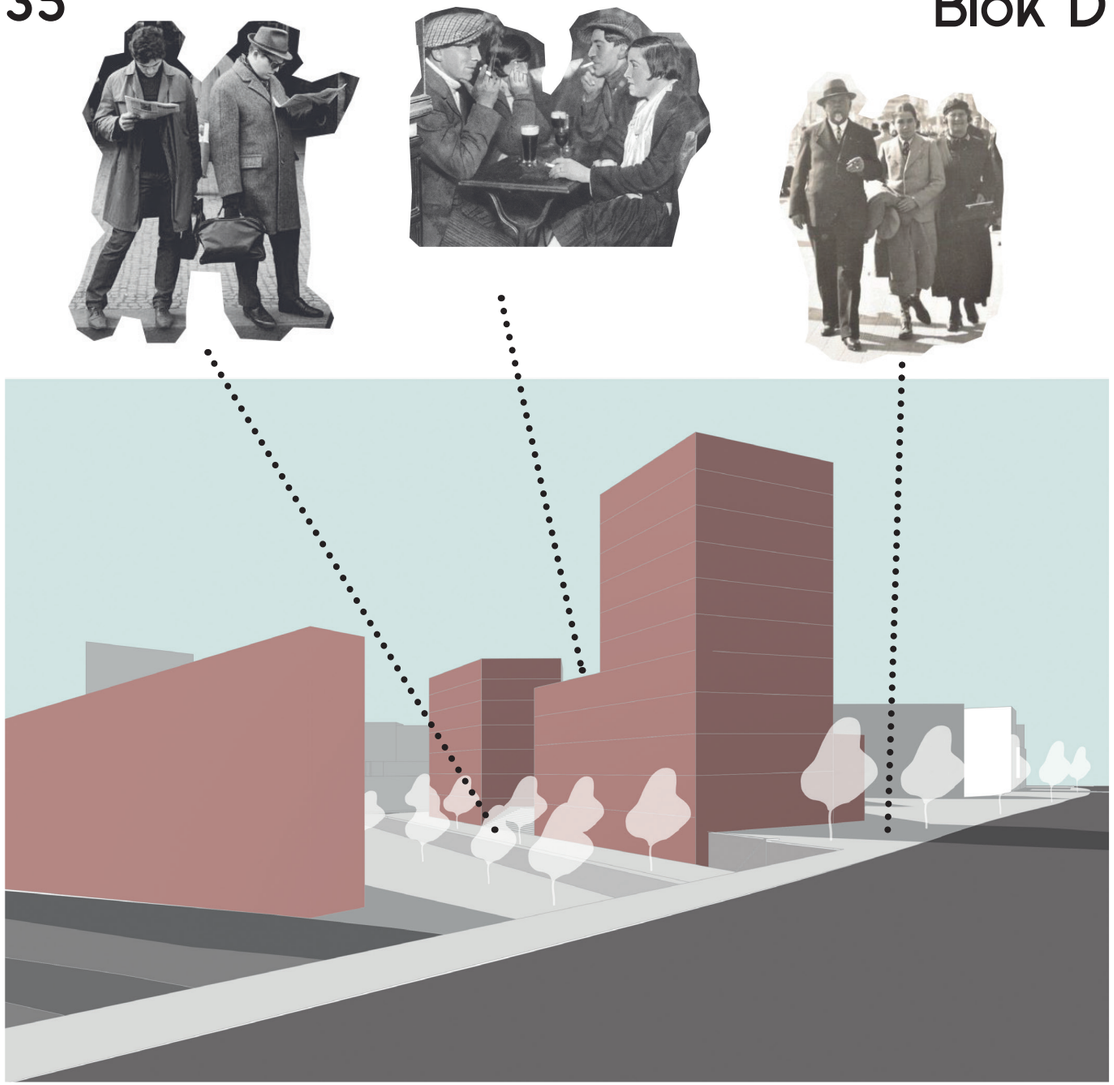

Funkční složení:
9685m² komerce/administrativa
5075m² bydlení

Charakter prostoru:
Formální, průchozí, převážně komerční využití

Podzemní parkování:
cca 258 míst

složení parteru

- komerce - větší jednotky
- komerce - menší jednotky, "smyslový parter"
- bydlení
- společenské prostory
- veřejná vybavenost
- kanceláře

výška zástavby

- 8-12
- 6-8
- 4-6
- 2-4

P1 - ulice K Podjezdu

P2 - nábreží Botice

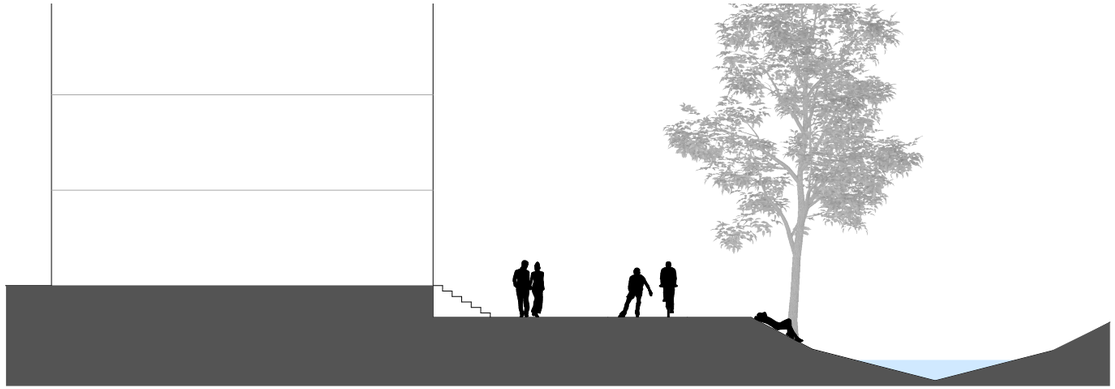

P3 - ulice Bartoškova

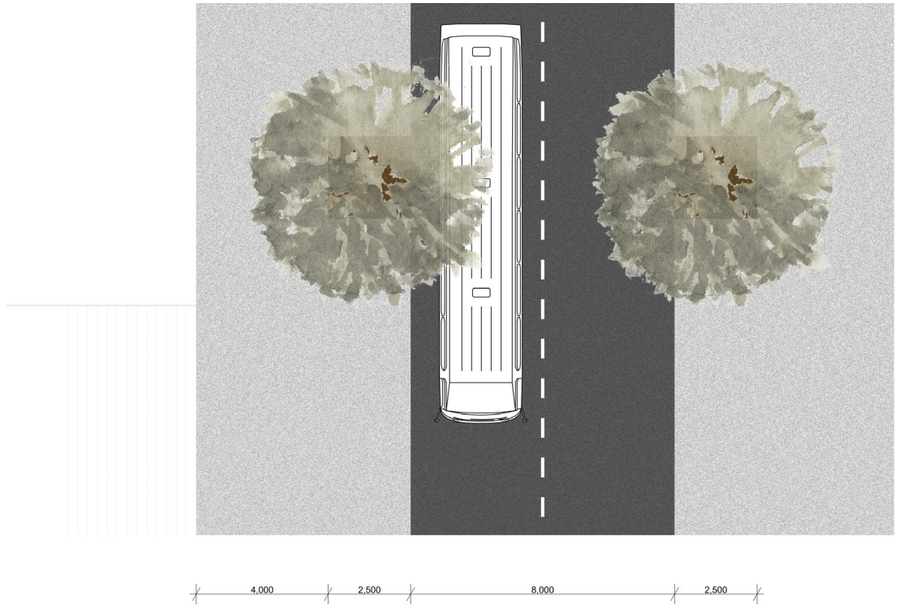

P4 - ulice Bartoškova

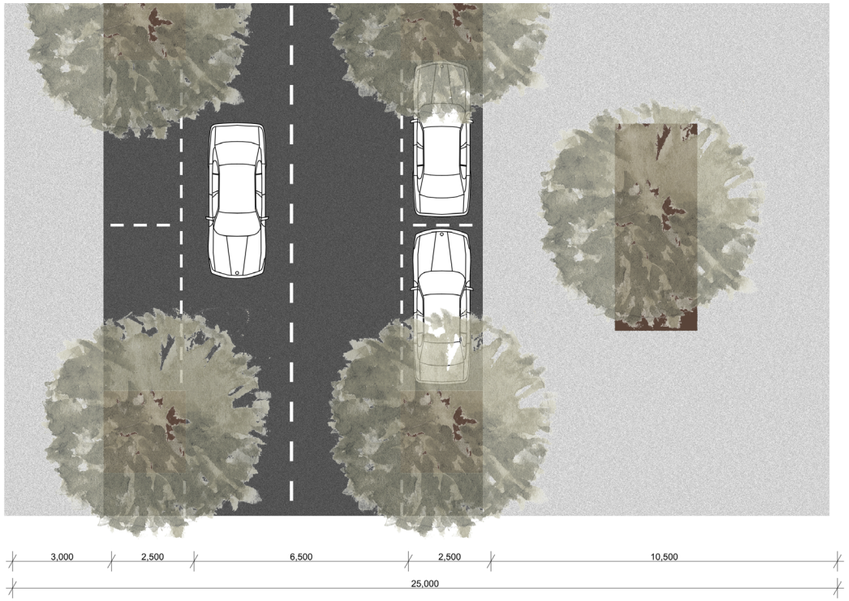
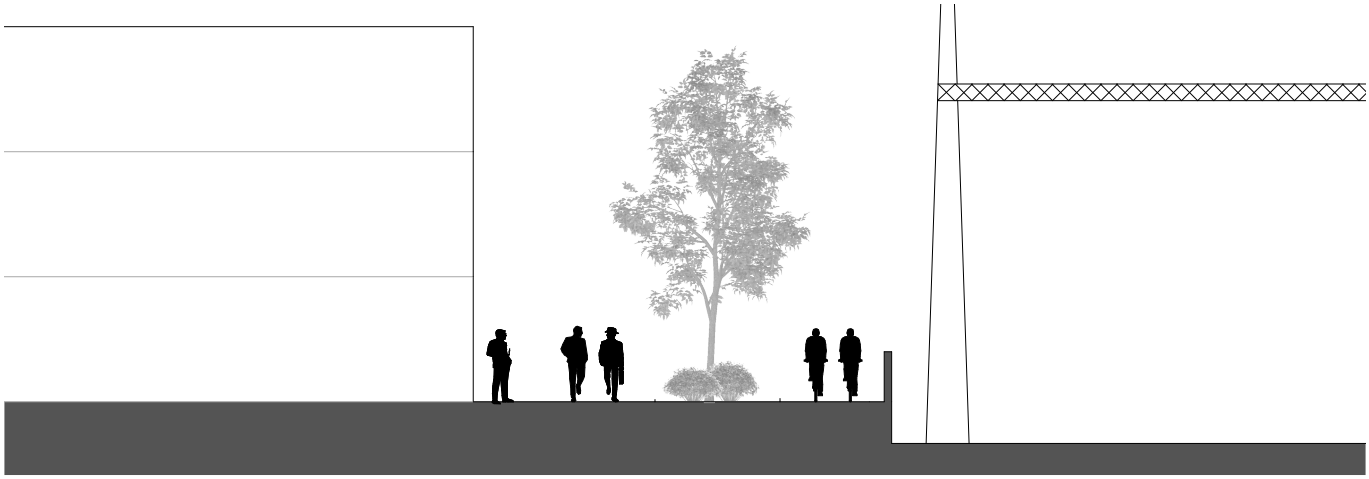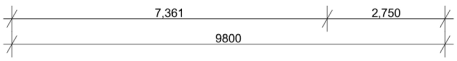
P5 - Drážní Promenáda